

SCHOOLONDERSTEUNINGSPROFIEL

SCHOOLJAAR 2019-2020

Gymnasium Bernrode

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	1
1 Inleiding	2
1.1 Wat is een schoolondersteuningsprofiel?	2
1.2 Leeswijzer	2
1.3 Achtergrondinformatie	2
2. De ondersteuningsstructuur in de regio	3
2.1 Basisondersteuning	3
Regulier onderwijsproces	3
Trajectvoorziening	4
2.2 Extra ondersteuning	4
Koersklas	4
Voortgezet speciaal onderwijs (VSO)	4
Past	5
Ondersteuning op maat	5
2.3 Samenwerking met ouders	5
2.4 Samenwerking met andere partijen	6
Expertisecentrum	6
Jeugdhulp	7
Andere externe partijen	7
3. De ondersteuningsstructuur van de school	8
3.1 Algemene informatie over de organisatie van begeleiding en ondersteuning	8
Ondersteuningsstructuur in de school	8
Het Zorg- en Advies Team (ZAT)	9
Samenwerking met ouders en jongere	9
Contactpersonen	10
Beschikbare protocollen	10
3.2 Basisondersteuning	10
3.3 Extra ondersteuning	21
Extra ondersteuning binnen een reguliere VO-school: Koersklas	21
Extra ondersteuning op een andere locatie	23
3.4 Ontwikkelaambities	23
Bijlage(n)	25
Bijlage 1 - Afspraken over de inzet van het Expertisecentrum in 2019-2020	25

1 INLEIDING

Iedere jongere succesvol op school. Dat is waar alle middelbare scholen in de regio Brabant Noordoost werk van maken. De scholen in de gemeenten Oss, Uden, Meierijstad¹, Bernheze en Landerd werken samen in een samenwerkingsverband passend onderwijs. Het Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs 30 06 (SWV VO 30 06) bestaat uit scholen voor voortgezet onderwijs (VO) en scholen voor voortgezet speciaal onderwijs (VSO).

1.1 Wat is een schoolondersteuningsprofiel?

Voor u ligt het schoolondersteuningsprofiel (afgekort: SOP), dat door alle scholen in de regio opgesteld wordt. Doel van het schoolondersteuningsprofiel is om ouders², jongeren en andere geïnteresseerden inzicht te geven in de begeleiding en ondersteuning die geboden wordt binnen de school. Het SOP wordt elk schooljaar vernieuwd, zodat nieuwe ontwikkelingen erin verwerkt kunnen worden. Naast een beschrijving van de manier waarop passend onderwijs in de school wordt vormgegeven, staan in het SOP ook de ontwikkelambities van de school. Passend onderwijs kan namelijk altijd beter. Binnen het samenwerkingsverband wordt op basis van de schoolondersteuningsprofielen gekeken of we samen voor alle leerlingen een passend aanbod hebben.

1.2 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk (2) staat een korte samenvatting van de mogelijkheden voor passend onderwijs in het samenwerkingsverband. Vervolgens staat er hoe wij daar binnen onze school invulling aan geven. In hoofdstuk 3 paragraaf 3.2 staat een beschrijving van de basisondersteuning: de ondersteuning die alle scholen voor voortgezet onderwijs in de regio bieden. In paragraaf 3.3 wordt in het kort uitgelegd welke mogelijkheden voor extra ondersteuning er zijn en hoe wij daarvoor samenwerken met andere scholen. Tot slot is er ruimte voor bijlagen.

1.3 Achtergrondinformatie

Algemene informatie over de school is te vinden in de schoolgids en in het schoolplan. Deze zijn te vinden op onze website: www.bernrode.nl.

Meer informatie over het Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs 30 06 (SWV VO 30 06) kunt u vinden op www.swvvo3006.nl. U vindt daar onder andere aanvullende informatie over de ondersteuningsmogelijkheden in de regio en de afspraken die scholen daarover met elkaar hebben gemaakt.

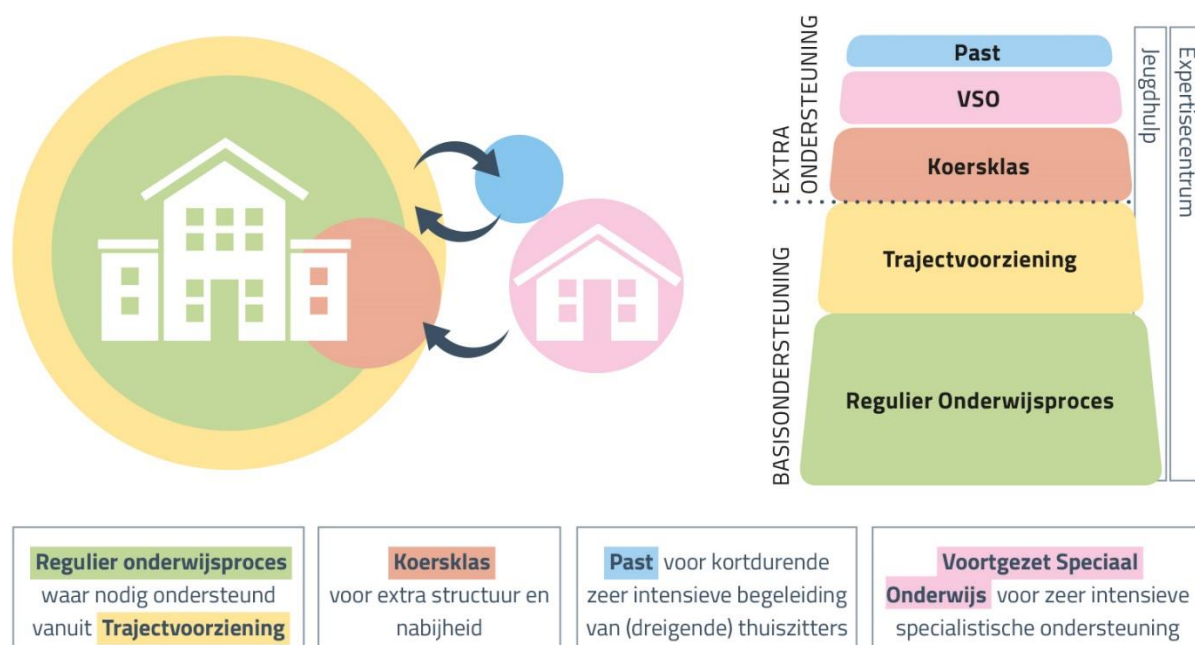
¹ De scholen in de kernen Veghel en Sint-Oedenrode vallen binnen Samenwerkingsverband VO 30 06. De kern Schijndel is een uitzondering binnen Meierijstad en is aangesloten bij SWV VO De Meierij.

² In verband met de leesbaarheid van is ervoor gekozen de term *ouders* te gebruiken als *ouders/verzorgers* bedoeld wordt.

2. DE ONDERSTEUNINGSSTRUCTUUR IN DE REGIO

In dit hoofdstuk staat beschreven hoe de ondersteuningsstructuur in Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs 30 06 (SWV VO 30 06) eruit ziet. Het is een samenvatting van de afspraken die tussen de scholen gemaakt zijn voor de periode 2018-2022.

Binnen passend onderwijs hebben scholen *zorgplicht*. Dat betekent dat zij er verantwoordelijk voor zijn om alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een passende onderwijsplek te bieden. Als het kan op de eigen school en anders op een passende andere plek. Daarvoor werken reguliere scholen en scholen voor speciaal onderwijs samen binnen het samenwerkingsverband. Er zijn verschillende ondersteuningsmogelijkheden. Hieronder leest u wat elke vorm van ondersteuning inhoudt. Ook kunt u [deze video](#) bekijken voor meer informatie.

2.1 Basisondersteuning

Basisondersteuning kent twee ondersteuningsniveaus:

- regulier onderwijsproces
- en trajectvoorziening.

Ze worden allebei aangeboden op elke reguliere VO-school. Binnen het samenwerkingsverband vinden we het belangrijk dat de begeleiding die geboden wordt goed past bij het onderwijs op de betreffende school. Daarom kunnen de vorm en het aanbod per school verschillen.

Regulier onderwijsproces

Dit is het onderwijsprogramma dat alle leerlingen volgen op een reguliere school voor voortgezet onderwijs. Jongeren nemen deel aan de lessen en andere schoolactiviteiten en krijgen daarbij begeleiding van hun vakdocenten en hun mentor.

Trajectvoorziening

De trajectvoorziening is er voor jongeren die naast het reguliere lesprogramma tijdelijk meer begeleiding nodig hebben om goed mee te kunnen komen op school. Het is een steun(tje) in de rug. Dat kan bijvoorbeeld nodig zijn bij leerproblemen, sociaal-emotionele problemen, gedragsproblemen of lichamelijke beperkingen. Elke school heeft zo'n trajectvoorziening. Hoe de begeleiding eruit ziet en hoe lang die duurt, hangt af van wat een leerling nodig heeft. Het traject is altijd op maat.

Jongeren doen tijdens het traject zoveel mogelijk mee met het reguliere lesprogramma. De ondersteuning wordt verzorgd door begeleiders in de school. Vanuit de trajectvoorziening is er ook begeleiding mogelijk voor docenten en ondersteunend personeel, zodat zij de jongeren beter kunnen helpen. Soms kan een begeleidingstraject ook tijdelijk (maximaal drie maanden) plaatsvinden op een andere school. Dit kan nodig zijn om te kijken of een leerling wel op de juiste plek zit (door middel van observatie) of als het goed is voor een leerling om tijdelijk afstand te nemen van de eigen middelbare school (time-out).

2.2 Extra ondersteuning

Soms is de basisondersteuning (regulier onderwijsproces en trajectvoorziening) niet voldoende voor een jongere om goed mee te kunnen komen op school. Dan heeft de leerling extra ondersteuning nodig. Binnen een gedeelte van scholen voor voortgezet onderwijs zijn koersklassen aanwezig. Daarnaast zijn er scholen voor voortgezet speciaal onderwijs (VSO) en is er de voorziening Past. Deze staan hieronder toegelicht.

Koersklas

Voor jongeren die extra structuur, nabijheid en veiligheid nodig hebben op school, is er de koersklas. Dat is een kleinere klas op een reguliere VO-school waarin er extra aandacht wordt gegeven aan de didactische en sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling. Gespecialiseerde docenten verzorgen en/of ondersteunen het onderwijs. De doelen en de verwachte door- of uitstroom van de jongere worden vastgelegd in een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP).

De scholen in het samenwerkingsverband spreken met elkaar af op welke locaties er koersklassen zijn. Ze streven daarbij naar een goede verdeling over de regio, zodat jongeren zo thuisnabij mogelijk naar school kunnen gaan.

Als de school van inschrijving vermoedt dat een jongere gebaat is bij plaatsing in een koersklas, dan zal deze school daarvoor een aanvraag indienen bij het samenwerkingsverband. Ouders kunnen hun kind niet zelf aanmelden voor een koersklas. Als ouders verwachten dat hun kind deze extra ondersteuning nodig heeft, kunnen ze dit op school wel benoemen.

Voortgezet speciaal onderwijs (VSO)

Soms is een jongere aangewezen op een specialistische school om zich verder te kunnen ontwikkelen. De trajectvoorziening en de koersklas bieden dan niet voldoende ondersteuning aan hen. Voor deze jongeren is er het voortgezet speciaal onderwijs (VSO).

Het VSO is bedoeld voor jongeren die in hun ontwikkeling belemmerd worden door een combinatie van problemen, zoals ernstige gedragsproblemen, psychiatrische problemen, een verstandelijke beperking en/of een fysieke beperking. Op het VSO krijgen deze jongeren intensieve en specialistische ondersteuning bij het leren, bij hun sociaal-emotionele ontwikkeling en/of het reguleren van hun gedrag. Docenten die hier speciale kennis en vaardigheden voor hebben, verzorgen het onderwijs. Waar mogelijk wordt er toegewerkt naar een overstap naar een reguliere VO-school (koersklas of regulier onderwijsprogramma).

Past

Past is een voorziening van het samenwerkingsverband. Past staat voor een 'passende andere stap'. Als een jongere tijdelijk niet op een reguliere VO-school kan zijn, dreigt thuis te komen zitten of al thuis zit, dan kan Past een goede oplossing zijn. De ondersteuning via Past is kortdurend (13 tot 26 weken), zeer intensief en altijd op maat. Een belangrijk onderdeel is het (opnieuw) motiveren van de jongere om weer naar school te gaan. Als een jongere Past nodig heeft om weer mee te kunnen doen op school, dan doet de school een aanvraag voor een Past-traject bij het samenwerkingsverband.

Ondersteuning op maat

De scholen binnen het samenwerkingsverband hebben als doel al hun leerlingen passende ondersteuning te bieden. Omdat er veel mogelijkheden en verschillende niveaus van ondersteuning zijn, wordt er altijd gekeken naar wat een leerling nodig heeft om goed mee te kunnen komen op school. We willen graag dat leerlingen succesvol zijn. Daarom streven we ernaar de juiste ondersteuning op tijd aan te bieden en daarbij te gaan van intensieve naar minder intensieve begeleiding. Er wordt steeds zorgvuldig gekeken welk (onderwijs)arrangement passend is voor een leerling.

Ouders melden hun kind aan bij de school van hun voorkeur. Als ze vermoeden dat hun kind extra ondersteuning nodig heeft, dan is het belangrijk dat ze dat bij de aanmelding duidelijk aangeven. De school moet in verband met de zorgplicht vervolgens een zo passend mogelijk aanbod doen op de eigen school, een andere reguliere of een school voor voortgezet speciaal onderwijs. Door de scholen in het samenwerkingsverband wordt gekeken of de jongere voldoende heeft aan ondersteuning vanuit de *basisondersteuning* (regulier onderwijsproces en trajectvoorziening). Als dat niet toereikend is, dan kan *extra ondersteuning* ingezet worden in de vorm van koersklassen, VSO of Past. Het samenwerkingsverband beoordeelt de aanvragen voor extra ondersteuning. Als het samenwerkingsverband het eens is met de aanvraag van de school, dan geeft zij een arrangement (koersklas of Past) of toelaatbaarheidsverklaring (VSO) af, waarmee de jongere gebruik kan maken van deze vorm van extra ondersteuning.

2.3 Samenwerking met ouders

Een belangrijk aspect bij het realiseren van schoolsucces is ouderbetrokkenheid. Binnen passend onderwijs spelen ouders dan ook een belangrijke rol. Uitgangspunt in de communicatie met ouders is dat de rol van ouders en de school bij opvoeden en onderwijs gelijkwaardig is, maar niet gelijk. Communicatie tussen school en ouders vindt vanuit deze grondhouding plaats. Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kind. Scholen zijn primair verantwoordelijk voor het onderwijs.

Ouders en jongeren worden uiteraard betrokken bij de uitvoering van de gekozen ondersteuningsvorm. Afhankelijk van het ondersteuningsniveau kan er een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) opgesteld worden. Een OPP is wettelijk niet verplicht in de trajectvoorziening, omdat het valt binnen de basisondersteuning. Voor jongeren die geplaatst worden in een koersklas, binnen het VSO, bij Past en in het praktijkonderwijs, moet er wel een OPP worden opgesteld. Het OPP wordt minimaal jaarlijks geëvalueerd met ouders (en jongere), en waar nodig bijgesteld. In het OPP moet wettelijk gezien minimaal het volgende vastgelegd worden:

1. De te verwachten uitstroombestemming;
2. De onderbouwing van deze bestemming met belemmerende en bevorderende factoren;
3. Eventuele afwijkingen van het reguliere onderwijsprogramma (niet verplicht voor VSO).

In het OPP kan een handelingsdeel opgenomen worden: specifieke, persoonlijke aanpassingen van het programma, dan wel aanvullende begeleiding. In de wetgeving rondom passend onderwijs zijn de rechten van ouders verschillend voor het uitstroomperspectief en het handelingsdeel van het OPP. Over beide zijn scholen verplicht om op overeenstemming gericht overleg te voeren met ouders. In SWV VO 30 06 wordt het bovendien belangrijk gevonden om ook de jongere zelf te betrekken bij het plan. Voor het handelingsdeel moet instemming gevraagd worden aan ouders³. Het uitstroomperspectief wordt vastgesteld door de school na overleg, maar instemming van ouders is niet vereist. In de paragrafen over basisondersteuning en extra ondersteuning beschrijven we hoe we hier binnen onze school uitvoering aan geven.

Ouders hebben daarnaast via de medezeggenschapsraad (MR) adviesbevoegdheid op het schoolondersteuningsprofiel van de school, waarin de ondersteuningsvormen binnen de school beschreven staan. De MR heeft instemmingsbevoegdheid op het schoolplan, waarin het reguliere onderwijsproces beschreven staat. Daarnaast zijn ouders en leerlingen vertegenwoordigd in de ondersteuningsplanraad (OPR): het medezeggenschapsorgaan van het samenwerkingsverband.

2.4 Samenwerking met andere partijen

In de afbeelding aan het begin van dit hoofdstuk is te zien dat er twee kolommen naast de piramide staan: *Expertisecentrum* en *Jeugdhulp*. Scholen kunnen passend onderwijs niet alleen. Uiteraard wordt er samengewerkt met ouders en jongere. Daarnaast wordt er ook samengewerkt met het Expertisecentrum en waar nodig met organisaties voor jeugdhulp.

Expertisecentrum

Het Expertisecentrum is een team van deskundigen op het gebied van passend onderwijs en is verbonden aan het samenwerkingsverband. Het Expertisecentrum is erop gericht om scholen te ondersteunen bij het uitvoeren en doorontwikkelen van passend onderwijs. Aan het Expertisecentrum zijn schoolondersteuners verbonden met de volgende expertisegebieden:

- schoolontwikkeling;
- algemene didactische en sociaal-emotionele ontwikkeling;
- gedragsproblemen en/of sociaal-emotionele problematiek eventueel als gevolg van een psychiatrische stoornis;
- verstandelijke beperking;
- fysiek-medische beperkingen.

³ Of de leerling als deze 16 jaar of ouder is. Tussen 12 en 16 jaar wordt de leerling waar mogelijk betrokken.

Medewerkers van het Expertisecentrum ondersteunen de scholen onder andere door bij te dragen aan de professionalisering van docenten en begeleiders in de school en door advies te geven bij bepaalde problematiek.

Jeugdhulp

Ook de samenwerking met thuis is van groot belang. Als er in de thuissituatie begeleiding nodig is, werken scholen nauw samen met jeugdhulpverlening om ervoor te zorgen dat op school en thuis aan dezelfde doelen wordt gewerkt. Elke school heeft een aansluitfunctionaris van het Basisteam Jeugd en Gezin (BJG). Medewerkers van het BJG kunnen kortdurend zelf begeleiding bieden aan jongeren en gezinnen. Daarnaast hebben zij vanuit de gemeenten de bevoegdheid gekregen om, net als de huisarts, door te kunnen verwijzen naar meer specialistische vormen van jeugdhulpverlening, bijvoorbeeld bij de GGZ. Inzet van en verwijzing door het BJG gebeurt uiteraard alleen met toestemming van ouders en betrokkenheid van de jongere.

Andere externe partijen

Tot slot zijn er nog enkele andere partijen waarmee scholen intensief samenwerken om ervoor te zorgen dat iedere jongere naar school kan en gaat: GGD, leerplichtambtenaren (Regionaal Bureau Leerplicht Brabant Noordoost), gemeenten, scholen voor primair onderwijs en scholen voor vervolgonderwijs. Voor ondersteuning aan leerlingen met een visuele beperking, een auditieve beperking, een communicatieve beperking, of epilepsie kan tevens de hulp ingeroepen worden van begeleiders vanuit specialistische onderwijsvoorzieningen op deze thema's. Meer informatie daarover is te vinden op de website van het samenwerkingsverband (www.swvvo3006.nl).

3. DE ONDERSTEUNINGSSTRUCTUUR VAN DE SCHOOL

In het vorige hoofdstuk is uitgelegd wat de afspraken in het samenwerkingsverband zijn over passend onderwijs. In dit hoofdstuk leggen wij uit hoe we daar binnen onze school uitvoering aan geven. Dit hoofdstuk begint met algemene informatie over de organisatie van begeleiding en ondersteuning. Daarna wordt ingegaan op de inhoud van de basisondersteuning. En vervolgens wordt uitgelegd hoe wij te werk gaan als we vermoeden dat een jongere extra ondersteuning nodig heeft. Tot slot wordt stilgestaan bij de ontwikkelambities van de school op het gebied van passend onderwijs.

3.1 Algemene informatie over de organisatie van begeleiding en ondersteuning

In dit hoofdstuk wordt de ondersteuningsstructuur op Bernrode globaal beschreven. Meer uitgebreide informatie over de school is te vinden in de schoolgids en in het schoolplan. Deze zijn te vinden op onze website: www.bernrode.nl.

Ondersteuningsstructuur in de school

Ons motto is: Grenzen verleggen, talent ontwikkelen, inspireren. Bernrode is meer dan een school waar je optimaal voorbereid wordt op een vervolgstudie aan de universiteit. Onze onderwijsomgeving motiveert je om veel kennis op te doen en je persoonlijk te ontwikkelen. Dat vraagt een inspanning zowel van de leerling als van de school. Op Bernrode bieden we verschillende ondersteuningsmogelijkheden. We zijn namelijk van mening dat leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte, vaak met bijzondere capaciteiten, op onze school thuishoren. Bernrode is een klein (momenteel ± 670 leerlingen) en overzichtelijk gymnasium met korte lijnen en een heldere structuur. Leerlingen en hun ouders weten daarom de school te vinden. Ons uitgangspunt is om de leerlingen in staat te stellen het reguliere lesprogramma te volgen. Bernrode beschikt over een trajectvoorziening waar indien nodig trainingen, groeps- en individuele ondersteuning worden geboden. Ook beschikt de school over een koersklas voor leerlingen die extra structuur, nabijheid en veiligheid nodig hebben op school.

Regulier onderwijsproces

De ondersteuning in het regulier onderwijsproces is structureel beschikbaar. Deze ondersteuning heeft als doel om de continuïteit in de schoolloopbaan van leerlingen te bevorderen. Een goede sfeer en veiligheid in de klas staan hierin voorop. In deze vorm van ondersteuning zijn mentoren en vakdocenten sleutelpersonen. Alle leerlingen hebben een eigen mentor. Deze is de vertrouwenspersoon van de leerlingen individueel én begeleidt de klas als groep. De mentor volgt de prestaties van de leerlingen en onderhoudt daarover contact met de ouders, voor wie hij/zij ook het eerste aanspreekpunt is. Waar nodig ondersteunt de mentor bij lichte sociaal-emotionele en didactische problematiek. De teamleider onderbouw dhr. (Quincy) Veldhuis en de teamleider bovenbouw dhr. (Steven) Geurts vormen het tweede aanspreekpunt voor leerlingen en ouders. De teamleiders zien toe op het verzuim. Bij een te grote absentie verwijst de teamleider door naar het verzuimsprek uur van de leerplichtambtenaar of schakelt de jeugdarts of het Zorg- en Adviesteam in. Docenten zijn signalerend en delen hun observaties met de mentor. Voor leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte wordt een handreiking ten behoeve van ondersteuning opgenomen in het leerlingenvolgsysteem van Magister. Zo is ieder personeelslid op de hoogte. Bovendien maken we gebruik van algemene richtlijnen die we op Bernrode gemaakt hebben voor het

geven van onderwijs aan leerlingen met bijvoorbeeld autisme spectrum problematiek, aandachtsproblematiek of dyslexie. Docenten houden op deze manier rekening met leerlingen waarvan een specifieke ondersteuningsbehoefte bekend is. Sommige leerlingen kunnen op grond van deze behoefte gebruik maken van extra faciliteiten. In de meeste gevallen betreft dit extra tijd bij toetsen, gebruik van een laptop en compenserende en/of dispenserende faciliteiten voor leerlingen met dyslexie. Het concrete aanbod van ondersteuning in het reguliere onderwijsproces staat beschreven in paragraaf 3.2 Basisondersteuning.

Trajectvoorziening

Sommige leerlingen hebben een meer op hen toegesneden begeleiding nodig dan de mentor kan bieden. Er wordt zoveel mogelijk preventief ingestoken, maar mocht de mentor een extra ondersteuningsbehoefte signaleren, dan is hij/zij verantwoordelijk voor het tijdig melden daarvan bij het ondersteuningsteam. Het ondersteuningsteam bestaat uit een aantal leerlingondersteuners, een orthopedagoog en zorgcoördinator. Het ondersteuningsteam verzorgt het grootste deel van de maatwerktrajecten die worden aangeboden in de trajectvoorziening. Schoolondersteuners van het samenwerkingsverband versterken de school bij de realisatie van passend onderwijs opdat het docenten en de school nog beter lukt om af te stemmen op de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van de leerlingen. Vanuit het ondersteuningsteam wordt tevens het Zorg- en Adviesteam georganiseerd. Het concrete aanbod van ondersteuning in de trajectvoorziening staat beschreven in paragraaf 3.2 Basisondersteuning.

Het Zorg- en Advies Team (ZAT)

Op het moment dat de leerling, ouders/verzorgers en/of de mentor het vermoeden hebben dat er extra ondersteuning nodig is, kunnen zij het ondersteuningsteam consulteren. Dat kan bijvoorbeeld nodig zijn bij leerproblemen, sociaal-emotionele problemen, gedragsproblemen of lichamelijke beperkingen. De mentor dient in overleg met de ouders/verzorgers een aanvraag in te dienen voor het Zorg- en Adviesteam (ZAT). Hierbij zijn de mentor, de leden van het ondersteuningsteam en de aansluitfunctionaris van het Basisteam Jeugd en Gezin aanwezig. Op uitnodiging sluiten hierbij ook de jeugdarts, leerplichtambtenaar en/of jeugdagente aan. Een aanmelding voor het ZAT gaat, indien de leerling jonger is dan 16 jaar, altijd in overleg met ouders/verzorgers. Vanuit het ZAT wordt een advies uitgebracht over de ondersteuning die we als school het meest passend en wenselijk vinden. Dat kan extra ondersteuning zijn die wordt uitgevoerd binnen het reguliere onderwijsproces; er wordt dan terug verwezen naar de mentor. Dat kan ook ondersteuning zijn binnen de trajectvoorziening; een lid van het ondersteuningsteam of de persoon binnen de school die deze specifieke ondersteuning verzorgt, wordt ingeschakeld. Of het advies kan een verwijzing naar externe zorg zijn.

Samenwerking met ouders en jongere

Algemene informatie over de samenwerking met ouders is te vinden in de schoolgids. Deze is te vinden op onze website: www.bernrode.nl. De mentor is in principe de spil in het contact met ouders en leerlingen. Voor leerlingen die structurele ondersteuning krijgen vanuit het ondersteuningsteam is de leerlingondersteuner verantwoordelijk voor de communicatie naar ouders en mentor en het initiëren van evaluatiemomenten. Indien er externe hulpverleners betrokken zijn bij de begeleiding van de leerling, verwachten we van ouders dat relevante informatie teruggekoppeld wordt naar de mentor van de betreffende leerling.

Contactpersonen

Als u vragen hebt over de begeleiding en ondersteuning op onze school of u wilt uw zorgen over uw kind delen, dan kunt u terecht bij de volgende personen:

<i>Situatie/onderwerp</i>	<i>Contactperso(n)en</i>	<i>Functie</i>	<i>Contactgegevens</i>
Ik wil mijn kind aanmelden op school en verwacht dat hij/zij extra ondersteuning nodig heeft.	Janine van Oss	Zorgcoördinator en orthopedagoog	jos@bernrode.nl
Mijn kind zit op school en ik vermoed dat er meer begeleiding of extra ondersteuning nodig is.	Mentor	Mentor	Zie website 'wie is wie'
Ik heb een klacht over de begeleiding van mijn kind.	Wij verzoeken u om dit eerst te bespreken met de betrokkenen. Informatie over de klachtenregeling vindt u op de website: https://www.bernrode.nl/Algemeen/Klachtenregeling		

Beschikbare protocollen

De school heeft onderstaande protocollen op het gebied van onderwijsondersteuning:

<i>Protocol</i>	<i>Waar is het protocol te vinden of op te vragen?</i>
☒ Dyslexieprotocol	Protocol omtrent faciliteiten op te vragen bij Janine van Oss: jos@bernrode.nl
☒ Pestprotocol	www.bernrode.nl > algemeen > documenten
☒ Protocol medisch handelen en handelen bij ziekte	Op basis van het protocol 'medicijn verstrekken en medisch handelen op scholen' van GGD Hart voor Brabant, op te vragen bij Janine van Oss: jos@bernrode.nl
☒ Verzuimprotocol	www.bernrode.nl > algemeen > documenten > leerlingenstatuut > Bijlage A: Schoolafspraken
☒ Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling	Op basis van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling van de Rijksoverheid

3.2 Basisondersteuning

In het eerste hoofdstuk is beschreven dat de basisondersteuning bestaat uit het reguliere onderwijsproces en de trajectvoorziening. Om goed aan te kunnen sluiten bij de onderwijssituatie en doelgroep van de school richt de school zelf de basisondersteuning in. Hieronder staat een schema met afspraken binnen het samenwerkingsverband over de basisondersteuning. Wij hebben daarin aangegeven hoe wij dat in onze school vorm geven. Sommige activiteiten vinden binnen het reguliere onderwijsproces plaats en gelden voor alle leerlingen. Andere activiteiten vinden plaats vanuit de trajectvoorziening als de situatie daarom vraagt.

Ondersteuning aan leerlingen met leerproblemen, o.a. bij ernstige lees- en/of spellingsproblemen en dyslexie, ernstige rekenproblemen en dyscalculie, en problemen in de informatieverwerking, concentratie en planning.

Onderwerp	Hoe de school hier werk van maakt binnen het <i>regulier onderwijsproces</i>	Hoe maakt de school hier werk van maakt binnen de <i>trajectvoorziening</i>
Volgen en signaleren van leerlingen met leerproblemen	De mentor is de spil in het signaleren van leerproblemen en brengt leerlingen in bij het ZAT na overleg met ouders indien ondersteuning gewenst is. Gedurende het schooljaar zijn er leerlingbesprekingen met het gehele docententeam. De mentor geeft een terugkoppeling aan ouders en zet vervolgstappen uit. In klas 1 t/m 3 wordt de School Attitude Questionnaire Internet (SAQI) ingevuld. De SAQI is een vragenlijst die informatie geeft over hoe een leerling de school ervaart. De SAQI meet onder andere de motivatie, welbevinden en het zelfvertrouwen. In klas 1 wordt de Intelligentie Structuur Test (IST) gemaakt. De uitslag van de test wordt door de contactpersoon van het Centrum voor Begaafdheid Onderzoek (CBO) met de mentor besproken. Als er opvallende resultaten zijn, dan neemt de mentor hierover contact met de ouders op.	Vanuit het ZAT wordt een advies uitgebracht over de ondersteuning die we als school het meest passend, wenselijk vinden. Indien een leerlingondersteuner de begeleiding op zich neemt, is deze persoon verantwoordelijk voor de communicatie naar ouders en mentor en het initiëren van evaluatiemomenten.
Ondersteuning gericht op het versterken van de taalvaardigheid	Docenten hebben hier aandacht voor en bieden hulp aan leerlingen die moeite hebben met taalvaardigheid. Bernrode biedt voor een aantal vakken hulplessen aan, waarbij de vakdocent de leerlingen helpt bij het studeren. Deze hulplessen worden standaard in het rooster opgenomen en leerlingen die dat	In de trajectvoorziening wordt geen extra ondersteuning geboden gericht op het versterken van de taalvaardigheid. Leerlingen worden voor de taalvakken verwezen naar hulplessen en/of huiswerkbegeleiding of externe remedial teaching.

	wensen, kunnen zich daarvoor opgeven.	
Werken met en volgens protocol dyslexie: faciliteiten en hulpmiddelen	Leerlingen met dyslexie kunnen gebruik maken van extra faciliteiten (protocol op te vragen bij de zorgcoördinator). In de meeste gevallen betreft dit extra tijd bij toetsen, gebruik van een laptop en compenserende en/of dispenserende faciliteiten.	De zorgcoördinator is verantwoordelijk voor het coördineren van de extra faciliteiten. Leerlingen kunnen met vragen terecht bij het ondersteuningsteam. Voor dyslexiebegeleiding worden leerlingen verwezen naar externe ondersteuning.
Ondersteuning gericht op het versterken van de rekenvaardigheid	Docenten hebben hier aandacht voor en bieden hulp aan leerlingen die moeite hebben met rekenvaardigheid. Bernrode biedt voor een aantal vakken hulplessen aan, waarbij de vakdocent de leerlingen helpt bij het studeren. Deze hulplessen worden standaard in het rooster opgenomen en leerlingen die dat wensen, kunnen zich daarvoor opgeven. Hoewel de rekentoets niet meer meetelt voor het behalen van het diploma, is hier wel aandacht voor. In klas 1 en 3 zijn er verplichte hulplessen rekenen voor leerlingen die onvoldoende score bij rekentesten.	In de trajectvoorziening wordt geen extra ondersteuning geboden gericht op het versterken van de rekenvaardigheid. Leerlingen worden verwezen naar hulplessen en/of huiswerkbegeleiding of externe remedial teaching.
Werken met en volgens protocol dyscalculie: faciliteiten en hulpmiddelen	Leerlingen met dyscalculie kunnen gebruik maken van extra faciliteiten (protocol op te vragen bij de zorgcoördinator). In de meeste gevallen betreft dit extra tijd bij toetsen, gebruik van een laptop en compenserende en/of dispenserende faciliteiten. Op dit moment heeft Bernrode geen leerlingen met een diagnose dyscalculie.	De zorgcoördinator is verantwoordelijk voor het coördineren van de extra faciliteiten. Leerlingen kunnen met vragen terecht bij het ondersteuningsteam. Voor dyscalculiebegeleiding worden leerlingen verwezen naar externe ondersteuning.
Begeleiden van leerlingen bij het leren leren	In de mentorlessen in de onderbouw komt leren leren doorlopend aan de orde. In klas 1 wordt er tot aan de kerstvakantie	Binnen de trajectvoorziening is er voor leerlingen van klas 2 t/m 4 een training leren leren. Deze is voor leerlingen voor wie de

	een extra lesuur studieles ingeroosterd waarbij leren leren een belangrijk aandachtspunt vormt. Vakspecifiek is het mogelijk in gesprek te gaan met de vakdocent over de manier van leren voor dat betreffende vak.	reguliere studieles (aangeboden in klas 1) onvoldoende is geweest, die structurele moeilijkheden ervaren op het gebied van leren leren. Een leerling wordt aangemeld via de mentor. In de bijeenkomsten wordt gewerkt aan plannen en organiseren en leerstrategieën. Daarnaast biedt de trajectvoorziening indien nodig groeps- (<5 leerlingen) en/of individuele begeleiding voor leerlingen met didactische leerdoelen.
Aandacht voor leerlingen die op specifieke leergebieden extra instructie en begeleiding nodig hebben	Docenten hebben hier aandacht voor en bieden hulp aan leerlingen die extra instructie en begeleiding nodig hebben. Bernrode biedt voor een aantal vakken hulplekken aan, waarbij de vakdocent de leerlingen helpt bij het studeren. Deze hulplekken worden standaard in het rooster opgenomen en leerlingen die dat wensen, kunnen zich daarvoor opgeven. Bernrode biedt ook huiswerkbegeleiding. Deze wordt georganiseerd vanuit het principe: vóór-leerlingen-dóór-leerlingen. Er zijn twee vormen van huiswerkbegeleiding, waarvoor een financiële bijdrage wordt gevraagd: begeleid studeren en individuele bijlessen. Op school hebben we in het 8e en het 9e uur een lokaal ingericht waar leerlingen in alle rust hun huiswerk kunnen maken. Ook lopen er een of meer begeleidende leerlingen rond die vragen beantwoorden, helpen met plannen en overhoren. Individuele bijlessen zijn bedoeld voor leerlingen die problemen hebben bij een of meerdere	De trajectvoorziening biedt indien nodig groeps- (<5 leerlingen) en/of individuele begeleiding voor leerlingen met didactische leerdoelen. Indien een leerlingondersteuner de begeleiding op zich neemt, is deze persoon verantwoordelijk voor de communicatie naar ouders en mentor en het initiëren van evaluatiemomenten. De leerlingondersteuner heeft ook toegang tot EOC Bernrode; een digitaal systeem waar ouders op de hoogte worden gehouden van de vorderingen bij de huiswerkbegeleiding.

	specifieke vakken en/of vaardigheden. Meer uitgebreide informatie over de huiswerkbegeleiding is te vinden op onze website: www.bernrode.nl > mijn Bernrode > begeleiding > huiswerkbegeleiding.	
Aandacht voor leerlingen die op specifieke leergebieden extra uitdaging nodig hebben	Docenten differentiëren binnen de lessen; er zijn bijvoorbeeld leerlingen die deelnemen aan de plusgroep Latijn en Grieks en er zijn maatwerktrajecten voor leerlingen. Per schooljaar 2017-2018 is Bernrode aspirant-lid van de vereniging van Begaafdheid Profielscholen (BPS). Dit lidmaatschap houdt in dat er een doorlopende leerlijn is voor begaafde leerlingen. Mw. (Ymke) Lemmens is coördinator talent en onderhoudt de contacten met leerlingen, ouders en docenten. Ook krijgen leerlingen de gelegenheid in zogeheten 'peergroups' met elkaar en van elkaar te leren. Het Hermesprogramma biedt geïnteresseerde en/of getalenteerde leerlingen een programma dat verder gaat dan de gewone lessen. Het Hermesprogramma is opgezet rondom de faculteiten talen, exact, zaakvakken, kunst/sport. Meer uitgebreide informatie over Hermes is te vinden op onze website: www.bernrode.nl > mijn Bernrode > Hermes.	Per schooljaar 2017-2018 is het Honours Programma Gymnasia (HPG) gestart op Bernrode. Het programma is tweeledig. De leerling haalt goede cijfers voor zijn reguliere vakken en daarnaast volgt hij een op maat gesneden programma. De school stelt in samenspraak met de leerling het persoonlijke programma vast. Het betreft een keuze om zelfstandig een eigen onderwerp te onderzoeken of een talent te ontwikkelen: het produceren van een persoonlijke opdracht, bijvoorbeeld een werkstuk op papier, een driedimensionaal werkstuk, een optreden, het organiseren van een concert, feest, debattoernooi etc., waarvoor verschillende competenties ingezet kunnen worden. De autonomie van de leerling staat voorop. Via een schriftelijk verslag kunnen de leerlingen solliciteren voor deelname aan het HPG. Het programma begint in klas 4 en wordt in klas 6 afgesloten met een examen.

Ondersteuning aan leerlingen met sociaal-emotionele problematiek en gedragsproblemen, o.a. milde vormen van angst en onzekerheid, zoals faalangst, examenvrees en keuzeproblemen, moeite in de sociale omgang met leeftijdsgenoten en volwassenen, belemmeringen door een gebrek aan onderwijsmotivatie, bewegingsonrust, impulsiviteit, mild opstandig gedrag, en problemen in de sociale afstemming (ongepast gedrag).

Onderwerp	Hoe de school hier werk van maakt binnen het <i>regulier</i> onderwijsproces	Hoe de school hier werk van maakt binnen de <i>trajectvoorziening</i>
Signaleren van leerlingen met sociaal-emotionele problematiek en/of internaliserende gedragsproblemen	De mentor is de spil in het signaleren van sociaal-emotionele problematiek en/of internaliserende gedragsproblemen en brengt leerlingen in bij het ZAT na overleg met ouders indien ondersteuning gewenst is. Gedurende het schooljaar zijn er leerlingbesprekingen met het gehele docententeam. De mentor geeft een terugkoppeling aan ouders en zet vervolgstappen uit. In klas 1 t/m 3 wordt de School Attitude Questionnaire Internet (SAQI) ingevuld. De SAQI is een vragenlijst die informatie geeft over hoe een leerling de school ervaart. De SAQI meet onder andere de motivatie, welbevinden en het zelfvertrouwen. De GGD Hart voor Brabant volgt de gezondheid en ontwikkeling van de jeugd van 0-19 jaar. Op het voortgezet onderwijs worden de leerlingen in klas 2 gescreend. De GGD onderzoekt dan hoe leerlingen zich op lichamelijk en sociaal-emotioneel gebied ontwikkelen. Doel is eventuele gezondheidsproblemen op te sporen en gezondheidsrisico's zoveel mogelijk te beperken.	Vanuit het ZAT wordt een advies uitgebracht over de ondersteuning die we als school het meest passend, wenselijk vinden. Indien een leerlingondersteuner de begeleiding op zich neemt, is deze persoon verantwoordelijk voor de communicatie naar ouders en mentor en het initiëren van evaluatiemomenten. Ter preventie van internaliserende problematiek kunnen leerlingen met somberheidsklachten deelnemen aan het preventieprogramma Op Volle Kracht. Deze training is voor leerlingen met een indicatie voor stemmingsproblemen. Tijdens het gezondheids-onderzoek van de GGD in klas 2 wordt een vragenlijst afgenomen, waarna leerlingen met verhoogde scores op vragen die depressie meten worden benaderd of zij deel willen nemen. In de training wordt gewerkt met cognitieve gedragstherapie, het ombuigen van negatieve gedachten.
Begeleiding van leerlingen met faalangst/examenvrees	Docenten hebben hier aandacht voor en bieden hulp aan leerlingen met faalangst/examenvrees.	Per schooljaar 2019-2020 wordt de stressmanagement training Grip op je stress aangeboden. Deze is voor leerlingen in alle

	Leerlingen met faalangst kunnen contact opnemen met de zorgcoördinator voor extra faciliteiten (maatwerk) in het reguliere onderwijsproces.	jaarlagen die onvoldoende grip hebben op stress en aan de slag willen om hun werkdruk en stress te verlagen. Een leerling wordt aangemeld via de mentor. In de wekelijkse bijeenkomsten is specifieke aandacht voor signalen van stress, balans tussen draagkracht en -last, rust creëren en efficiënt tijd gebruiken. Daarnaast biedt de trajectvoorziening indien nodig groeps- (<5 leerlingen) en/of individuele begeleiding voor leerlingen met faalangst.
Ondersteuning van leerlingen met keuzeproblemen	De decanen zijn het aanspreekpunt voor de activiteiten in het kader van de loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB). LOB op Bernrode volgt een doorlopende leerlijn met behulp van Qompas. In klas 1 en 2 is het programma gericht op wie jij bent, waar je goed in bent en wat jouw dromen zijn, in klas 3 en 4 op de profielkeuze en in klas 5 en 6 op de studiekeuze. Om ook ouders nauw te betrekken bij de te maken keuzes, vindt er voorlichting plaats door de mentor en/of de decanen op de daarvoor bestemde ouderavonden.	
Ondersteuning bij het ontwikkelen en versterken van sociale vaardigheden	Docenten hebben hier aandacht voor en bieden hulp aan leerlingen met beperkte sociale vaardigheden. In de mentorlessen komen groepsdynamica en daarmee sociale vaardigheden doorlopend aan de orde.	Binnen de trajectvoorziening is er voor leerlingen van klas 1 en 2 Achilles (training sociale vaardigheden). Deze is voor leerlingen die een belemmering ervaren op sociaal-emotioneel gebied. Een leerling wordt aangemeld via de mentor. In de wekelijkse bijeenkomsten van Achilles wordt gewerkt aan het vergroten van de individuele sociale mogelijkheden van de leerling. Te denken valt aan het

		uiten van emoties, het vergroten van weerbaarheid, zelfvertrouwen of eigenwaarde, het verminderen van (sociale) faalangst, sluiten van vriendschappen, omgaan met plagen en pesten en het accepteren van eigen beperkingen. Daarnaast biedt de trajectvoorziening indien nodig groeps- (<5 leerlingen) en/of individuele begeleiding voor leerlingen met sociaal-emotionele leerdoelen.
Aandacht voor het bevorderen van schoolmotivatie	Docenten hebben hier aandacht voor en bieden hulp aan leerlingen met beperkte motivatie. In de mentorlessen komt motivatie aan de orde indien dit een thema is voor een leerling en/of de klas. In klas 1 t/m 3 wordt de School Attitude Questionnaire Internet (SAQI) ingevuld. De SAQI is een vragenlijst die informatie geeft over hoe een leerling de school ervaart. De SAQI meet onder andere de schoolmotivatie. Indien hierop een risicovolle of lage score wordt signaleerd, gaat de mentor hierover in gesprek met de leerling en/of ouders.	Veel leerlingen met beperkte motivatie op Bernrode blijken over onvoldoende studievaardigheden te beschikken. Binnen de trajectvoorziening is er voor leerlingen van klas 2 t/m 4 een training leren leren. Deze is voor leerlingen voor wie de reguliere studieles (aangeboden in klas 1) onvoldoende is geweest, die structurele moeilijkheden ervaren op het gebied van leren leren. Een leerling wordt aangemeld via de mentor. In de bijeenkomsten wordt gewerkt aan plannen en organiseren en leerstrategieën.
Signaleren van leerlingen met externaliserende gedragsproblemen	De mentor is de spil in het signaleren van externaliserende gedragsproblemen en brengt leerlingen in bij het ZAT na overleg met ouders indien ondersteuning gewenst is. Gedurende het schooljaar zijn er leerlingbesprekingen met het gehele docententeam. De mentor geeft een terugkoppeling aan ouders en zet vervolgstappen uit.	Vanuit het ZAT wordt een advies uitgebracht over de ondersteuning die we als school het meest passend, wenselijk vinden. Indien een leerlingondersteuner de begeleiding op zich neemt, is deze persoon verantwoordelijk voor de communicatie naar ouders en mentor en het initiëren van evaluatiemomenten.

Aandacht voor het bevorderen van sociale veiligheid in de groep/school	Voor het bevorderen van sociale veiligheid wordt er gebruik gemaakt van een pestprotocol. De mentorlessen staan regelmatig in het teken van sociale veiligheid en thema's rondom sociale veiligheid worden behandeld in de activiteitenweek. Nieuwe eerste klassers worden behalve door hun mentor ook begeleid door tutores. Dat zijn leerlingen uit de bovenbouw, die in de eerste weken van het nieuwe schooljaar met een groepje eerste klassers praten waaraan een nieuwe leerling moet wennen. Het is de bedoeling dat de nieuwe leerlingen door deze contacten sneller thuis zijn op Bernrode. De begeleiding door de tutores wordt na de herfstvakantie afgesloten. Leerlingen en medewerkers die zich onvoldoende veilig voelen, te maken krijgen met agressie, geweld, pesten en/of (seksuele) intimidatie kunnen terecht bij de vertrouwenspersonen: mevrouw T. (Therèse) van Rossum en de heer B. (Bart) Haerkens. Contact gegevens zijn te vinden op onze website: www.bernrode.nl > Algemeen > vertrouwenspersonen.	Binnen de trajectvoorziening is er voor nieuwe leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte en/of leerlingen die doorstromen naar een nieuwe klas het maatjestraject. De leerling krijgt een maatje toegewezen. Dit is een leerling die affiniteit heeft met deze leerlingen en/of zelf ondersteuning heeft gehad. De leerlingen spreken elkaar wekelijks en de maatjes worden tevens gecoacht in gespreksvoering door het ondersteuningsteam. Binnen de sectie Schoolsupport van het samenwerkingsverband hebben scholen de mogelijkheid om bij vraagstukken (ondersteuning en advies) een beroep te doen op schoolondersteuners met specialistische expertise. Indien wenselijk worden er groepsinterventies georganiseerd in samenwerking met de mentor.
Aandacht voor het voorkomen van gedragsproblemen in en buiten de klas	Voor leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte wordt een handreiking ten behoeve van ondersteuning opgenomen in het leerlingenvolgsysteem van Magister. Zo is ieder personeelslid op de hoogte. Daarnaast maken we gebruik van algemene richtlijnen die we opgesteld hebben voor het geven van	Vanuit het ZAT wordt een advies uitgebracht over de ondersteuning die we als school het meest passend, wenselijk vinden. Indien een leerlingondersteuner de begeleiding op zich neemt, is deze persoon verantwoordelijk voor de communicatie naar ouders en mentor en het initiëren van evaluatiemomenten.

	onderwijs aan leerlingen met specifieke problematieken. Docenten houden op deze manier rekening met leerlingen van wie een ondersteuningsbehoefte bekend is. Leerlingen met gedragsproblemen en/of hun ouders kunnen contact opnemen met de zorgcoördinator voor extra faciliteiten (maatwerk) in het regulier onderwijsproces. Te denken valt aan een time-out kaart. Hiermee kan de leerling een situatie verlaten op het moment dat de spanning te hoog oploopt en de time-out ruimte opzoeken. Ook de vakdocent kan de leerling een time-out geven.	
Maatregelen voor leerlingen die tijdelijk niet in de klas kunnen zijn als gevolg van storend gedrag voor zichzelf of anderen	Bij verwijdering uit de les werken docenten met een gele kaart. In ernstige gevallen wordt de teamleider bij de strafbepaling betrokken. Afspraken omtrent verwijdering uit de les zijn te vinden op onze website: www.bernrode.nl > algemeen > documenten > leerlingenstatuut > Bijlage A: Schoolafspraken. Leerlingen met gedragsproblemen en/of hun ouders kunnen contact opnemen met de zorgcoördinator voor extra faciliteiten (maatwerk) in het regulier onderwijsproces. Te denken valt aan een time-out kaart. Hiermee kan de leerling een situatie verlaten op het moment dat de spanning te hoog oploopt en de time-out ruimte opzoeken. Ook de vakdocent kan de leerling een time-out geven.	Een begeleidingstraject vanuit de trajectvoorziening kan ook tijdelijk (meestal een periode van zes weken) plaatsvinden op een andere school. De jongere draait dan tijdelijk mee in een klas en krijgt daarnaast begeleiding. Redenen voor een dergelijk traject kunnen zijn: Observatie: voor jongeren van wie niet duidelijk is of ze (nog) op de juiste plek zitten. Time-out: voor situaties waarin een escalatie dreigt plaats te vinden of heeft plaatsgevonden. Uiteraard kan er ook sprake zijn van een combinatie van een observatie-traject en time-out traject. Binnen de sectie Schoolsupport van het samenwerkingsverband hebben scholen de mogelijkheid om bij vraagstukken (ondersteuning en advies) een beroep te doen op schoolondersteuners met specialistische expertise.

Ondersteuning aan leerlingen met lichamelijke beperkingen,
o.a. bij milde auditieve, visuele of motorische beperkingen, bij milde spraaktaal belemmeringen,
en bij milde belemmeringen als gevolg van een medische conditie.

Onderwerp	<i>Hoe de school hier werk van maakt binnen het regulier onderwijsproces</i>	<i>Hoe de school hier werk van maakt binnen de trajectvoorziening</i>
Werken met en volgens een protocol medisch handelen en handelen bij ziekte	Voor het medisch handelen en handelen bij ziekte wordt er gebruik gemaakt van het protocol 'medicijnverstrekking en medisch handelen op scholen' van de GGD Hart voor Brabant. Voor leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte wordt een handreiking ten behoeve van ondersteuning opgenomen in het leerlingenvolgsysteem van Magister. Zo is ieder personeelslid op de hoogte. Indien gewenst worden EHBO- en BHV-medewerkers geïnformeerd over het medisch handelen bij specifieke problematieken. Noodmedicatie kan in overleg met de zorgcoördinator op school worden bewaard.	
Fysieke toegankelijkheid van het gebouw voor leerlingen met een lichamelijke beperking	Bernrode is gehuisvest in een multifunctioneel gebouw en is volledig toegankelijk voor leerlingen met een lichamelijke beperking. Zo is er een lift in het gebouw aanwezig en voor leerlingen met visuele problematiek zijn de trappen en deurstoppers in de school voorzien van gele markeringen.	
Beschikbaarheid van hulpmiddelen en aangepast lesmateriaal voor leerlingen met een lichamelijke beperking	Leerlingen met een lichamelijke beperking en/of hun ouders kunnen contact opnemen met de zorgcoördinator voor extra faciliteiten (maatwerk) in het regulier onderwijsproces. Te denken valt aan: extra tijd bij toetsen, gebruik van een laptop, aangepaste les- en/of sportmaterialen.	Ambulante onderwijskundige begeleiding (aob) is er voor slechtziende en blinde leerlingen. De aob'er van Visio helpt leerlingen met een visuele beperking om zo goed mogelijk deel te kunnen nemen aan het reguliere onderwijs. Hij of zij biedt bijvoorbeeld advies aan leerkrachten over een geschikte lesomgeving en het aanpassen van

		lesmateriaal. Hij of zij adviseert niet alleen bepaalde hulpmiddelen aan leerlingen, maar ondersteunt ook bij het gebruik ervan.
Begeleiding van leerlingen met spraaktaal-belemmeringen	Leerlingen met spraaktaal-belemmeringen kunnen contact opnemen met de zorgcoördinator voor extra faciliteiten (maatwerk) in het regulier onderwijsproces. Op dit moment heeft Bernrode geen leerlingen met spraaktaal-belemmeringen.	
Samenwerking met ketenpartners in de signalering en begeleiding van leerlingen met fysiek-medische problematiek, bijvoorbeeld GGD en ambulante begeleiding	De GGD kan de school ondersteunen en adviseren bij collectieve gezondheidsthema's. De gezondheid van leerlingen en leerkrachten staat centraal. Denk hierbij aan onderwerpen als gezonde voeding, alcoholgebruik en andere genotsmiddelen en sociale media. De school heeft bij deze aanpak rondom gezondheidsthema's aandacht voor signaleren, educatie, omgeving en beleid.	De jeugdarts van de GGD is op uitnodiging gesprekspartner in het Zorg- en Adviesteam bij het in beeld brengen van risico- en beschermende factoren bij problemen van leerlingen. De GGD biedt docenten en mentoren ook advies en ondersteuning bij ingrijpende gebeurtenissen en veiligheid op school. Binnen de sectie Schoolsupport van het samenwerkingsverband hebben scholen de mogelijkheid om bij vraagstukken (ondersteuning en advies) een beroep te doen op schoolondersteuners met specialistische expertise, zoals fysiek-medische problematiek.

3.3 Extra ondersteuning

Extra ondersteuning binnen een reguliere VO-school: Koersklas

Bernrode is een klein en overzichtelijk gymnasium met korte lijnen en een heldere structuur.

Leerlingen en hun ouders weten daarom de school te vinden. We zijn van mening dat leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte, vaak met bijzondere capaciteiten, op onze school thuishoren. Een koersklas op Bernrode is dan ook passend bij de visie van onze school. De koersklas op Bernrode is een regionale voorziening voor leerjaar 1 en 2 voor maximaal 16 leerlingen. Er is onderwijsaanbod op VWO-niveau: zowel atheneum als gymnasium is mogelijk. Dit betekent dat de koersklas zowel aan leerlingen onderwijs en ondersteuning biedt die zich hebben aangemeld op Bernrode, als aan leerlingen die zich op andere scholen voor VWO in de regio aan hebben aangemeld. Terwijl de leerlingen in een kleine, rustige en voor hen vertrouwde omgeving op school les krijgen, maken zij toch deel uit van de school als geheel. Op Bernrode is de koersklas een bekende term, maar in de wandelgangen hebben wij het over klas 1/2 E.

Klas 1/2 E

De klas heeft twee ervaren mentoren; iedere leerling heeft één persoonlijke mentor. Voor dit schooljaar zijn de mentoren mw. (Ellen) van der Steen en dhr. (David) Doek. Daarnaast is er voor alle vakken een vakdocent. Sommige docenten zijn bevoegd om les te geven in twee vakken. Het docententeam van de koersklas bestaat dit schooljaar uit twaalf docenten en een onderwijsondersteuner met affiniteit in de omgang met leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte. Gedurende het schooljaar zijn er directe en indirecte professionaliseringsvormen, zodat het docententeam in staat is om leerlingen zo goed mogelijk te begeleiden. De onderwijsondersteuner fungeert als 'extra handen' en is een vast aanspreekpunt voor leerlingen. De persoonlijke leerdoelen van leerlingen worden beschreven in een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP). Hier is aandacht voor in de lessen, in mentorlessen en iedere leerling heeft om de week een individueel begeleidingsmoment met iemand van het ondersteuningsteam. Deze plannen zijn vertaald naar een groepsplan: individuele doelen worden gekoppeld in een groepsaanpak. Zo kunnen docenten gezamenlijke doelen nastreven. De lessentabel is vergelijkbaar met het aantal lessen per vak in de reguliere klassen. Leerlingen die elders aangemeld zijn, zijn niet verplicht Latijn en Grieks te volgen. De leerlingen volgen les in een stamlokaal m.u.v. LO, kunst, muziek en practica. In het lokaal hangen het lesrooster en de klassenregels zichtbaar aan de muur. Verder zijn er plekken met schotjes, time timers, gehoorbeschermers en een laptopkar aanwezig in het lokaal. Het streven is dat leerlingen regulier pauzeren in de aula; een alternatief is een aparte ruimte. Een time-out ruimte en het ondersteuningsteam zijn nabij.

Doorstroom

Het doel is dat de leerlingen zich zodanig ontwikkelen dat geschakeld kan worden naar een reguliere groep in het Voortgezet Onderwijs, al dan niet met nazorg vanuit de trajectvoorziening. Er zijn minimaal twee keer per schooljaar, in december en in maart/april, evaluatiemomenten met de leerling en zijn/haar ouders, de persoonlijke mentor en de zorgcoördinator. Voor leerlingen die elders aangemeld zijn, kan de betrokken zorgcoördinator op verzoek aansluiten bij een gesprek. Daarnaast zijn er voor het docententeam vijf jaarlijkse leerlingbesprekingen. Docenten zijn signalerend en delen hun observaties met de mentor. Zij spreken ook hun verwachtingen uit of de leerling (nog) op de juiste plek zit. Bijvoorbeeld: een leerling kan doorstromen naar een reguliere klas. Of er is meer intensieve ondersteuning wenselijk, wat betekent dat het Voorgezet Speciaal Onderwijs een beter passende plek biedt. De mentor is de spil in het contact met de leerling en zijn/haar ouders en koppelt bijzonderheden terug. De samenwerking met ouders is van groot belang. Als er in de thuissituatie begeleiding in beeld is, werken we nauw samen met jeugdhulpverlening om ervoor te zorgen dat op school en thuis aan dezelfde doelen wordt gewerkt. Per schooljaar 2019-2020 zullen we drie jaarlijkse ouderbijeenkomsten organiseren, om ouders op de hoogte te houden van de groepsprocessen en om specifieke thema's aan bod te laten komen. Doorstroom naar een reguliere klas vindt plaats in de vorm van een observatietraject. De leerling draait dan tijdelijk mee in een klas en krijgt daarnaast wekelijks individuele begeleiding vanuit de trajectvoorziening. Doorstroomtrajecten naar externe locaties worden afgestemd met de betrokken zorgcoördinator van de school van aanmelding en worden ondersteund door een schoolondersteuner van het samenwerkingsverband.

Extra ondersteuning op een andere locatie

In hoofdstuk 1 staat een beknopte beschrijving van de voorziening Past en het voortgezet speciaal onderwijs (VSO). Op het moment dat wij vermoeden dat een jongere extra ondersteuning nodig heeft in een van deze vormen, dan nodigen wij ouders uit voor een gesprek om onze zorgen en adviezen hierin te bespreken.

3.4 Ontwikkelambities

Omdat passend onderwijs nooit klaar is, hebben wij als school de volgende ontwikkelambities voor schooljaar 2019-2020:

Onderwerp <i>Waar gaat het over?</i>	Ambities <i>Wat willen we bereiken? Wat is er meer/anders/beter als we dit doel bereikt hebben?</i>	Termijnen <i>Wanneer verwachten we het doel te bereiken?</i>	Activiteiten <i>Wat gaan we doen om het doel te bereiken? Wie zijn daarbij betrokken?</i>
Regulier onderwijsproces: groepsdynamica	Er wordt meer ruimte gecreëerd voor individuele aandacht geïntegreerd in het reguliere onderwijsproces, waardoor realisatie van passend onderwijs wordt versterkt.	2021-2022	- Opzetten van een plan van aanpak voor training in sociale competenties voor de eerste klassen (Rots en Water-programma) door de zorgcoördinator en de schoolondersteuner. - Ontwikkelen en aanbieden van een interactief programma gericht op cyberpesten en online omgangsvormen door het ondersteuningsteam in samenwerking met de mentoren.
Regulier onderwijsproces: begaafde leerlingen	(Door)ontwikkeling van het onderwijs- en ondersteuningsaanbod voor begaafde leerlingen.	2019-2023	- Doorontwikkelen van het in beeld hebben van alle begaafde leerlingen, met focus op onderpresteerders door de coördinator talent in samenwerking met de zorgcoördinator. - We bereiden ons voor op de visitatie in 2021 zoals die door de vereniging BPS wordt ingericht door de coördinator talent in samenwerking met de docenten. - Het inrichten van een Professionele Leergemeenschap (PLG) met de opdracht om een begeleidingsstructuur voor begaafde leerlingen, waarbij specifiek wordt gewerkt aan het

			zelfregulerend vermogen, te ontwerpen en uit te voeren.
Trajectvoorziening: internaliserende problematieken	We ontwikkelen een preventieve aanpak, zodat leerlingen met internaliserende problematieken in de bovenbouw tijdig worden gesignaleerd.	2019-2020	- Doorontwikkelen en uitvoeren van de training Grip op je stress (stressmanagement) door het ondersteuningsteam en de schoolondersteuner. - In klas 4 wordt een klassikale screening afgenomen, waarna leerlingen met verhoogde scores op vragen die depressie meten worden benaderd of zij deel willen nemen aan het Boost My Mood onderzoek.
Koersklas: professionalisering	De pedagogische kennis en vaardigheden van docenten worden versterkt, zodat zij zich berust voelen om af te stemmen op de onderwijsbehoeften van leerlingen.	2019-2020	- Professionalisering wordt meer ingezet op doen (oefenen) in plaats van uitwisselen, d.m.v. observatietrajecten en/of co-teaching voor docenten door intern opgeleide co-teachers en de schoolondersteuner. - Workshops en/of voorlichtingen aan de hand van actuele thema's door het ondersteuningsteam en de schoolondersteuner. - De school betreft ouders actiever en onderhoudt een dialoog en samenwerking doordat de zorgcoördinator en de mentoren van de koersklas drie jaarlijkse ouderbijeenkomsten organiseren.

BIJLAGE(N)

Bijlage 1 - Afspraken over de inzet van het Expertisecentrum in 2019-2020

ARRANGEMENT SCHOOLSUPPORT 2019-2020
Gymnasium Bernrode

Inleiding:

De Schoolondersteuners versterken de scholen bij de realisatie van passend onderwijs en trachten het invliegen van hun kennis steeds meer overbodig te maken. De bedoeling is dat de sectie Schoolsupport enkel die activiteiten/expertise oppakt die voor een school niet redelijkerwijs zelf te organiseren zijn.

De inzet van de Schoolondersteuners draagt eraan bij dat docenten/mentoren het gevoel hebben dat ze passend onderwijs aankunnen: omgaan met diversiteit in een groep (didactisch en pedagogisch), signaleren van behoeften, samenwerken met ouders en jongere, hulp vragen. De activiteiten vinden dan ook veelal dicht op of zelfs in het onderwijsproces plaats. Activiteiten gericht op andere functionarissen, zoals zorgcoördinatoren, leerlingbegeleiders, gedragswetenschappers, schoolleiders e.d., kennen indirect hetzelfde doel: het versterken van de context, opdat het docenten en de school beter lukt om af te stemmen op de onderwijsbehoeften van de jongeren.

Activiteiten Schoolondersteuners:

Activiteiten die onderdeel uitmaken van het aanbod zijn:

- Directe professionaliseringsvormen zoals co-teaching, co-training, video-interactiebegeleiding en synchroon-coaching;
- Indirecte professionaliseringsvormen zoals scholingsbijeenkomsten, workshops, voorlichting, coaching en begeleide intervisie;
- Consultatie en advies over complexe casuïstiek;
- Advies over en ondersteuning bij doorontwikkeling van trajectvoorziening, koersklas en andere schoolinterne ontwikkelingen c.q. innovaties die relevant zijn voor passend onderwijs;
- Doorstroom begeleiding, naar een minder intensief ondersteuningsniveau (nazorg).

Daarnaast is de schoolondersteuner een critical friend die gevraagd en ongevraagd verbeterpunten kan signaleren ten aanzien van passend onderwijs en aanmoedigt waar het goed gaat.

Toelichting: Hieronder staan bij de activiteiten uren vermeld. Dit is een globale indicatie van het aantal uren die passen bij de activiteit. In overleg met schoolondersteuner(s) en school kunnen deze geactualiseerd worden afhankelijk van de exacte uitvoering / invulling.

In het begin van het schooljaar zal in onderling overleg tussen schoolondersteuners en zorgcoördinator de activiteiten specifiek gekoppeld worden aan personen.

In het arrangementgesprek van gymnasium Bernrode zijn de volgende doelen en activiteiten afgesproken:

Doel 1:

De pedagogische kennis en vaardigheden van docenten worden versterkt, zodat zij zich toegerust voelen om af te stemmen op de onderwijsbehoeften van leerlingen.

Toelichting: Hulpvragen van docenten worden kenbaar gemaakt vanuit ZAT bespreking, via het ondersteuningsteam, vanuit functioneringsgesprekken met de teamleider of rechtstreeks bij de schoolondersteuner. De regie ligt bij de zorgcoördinator. Thema's als positieve groepsvorming en groepsdynamiek spelen een grote rol. Er is ruimte voor 5 maatwerktrajecten. Daarnaast wordt dit via scholing / workshops voor een bredere groep ingezet.

Activiteiten	Uren	Personen
Directe professionalisering: • Coaching on the job / co-teaching • Beeldbegeleiding	100	
Indirecte professionalisering: • Observatie en nabespreking- traject • Collegiale consultatie • Workshops en/of voorlichtingen aan de hand van actuele trends/thema's. Gezamenlijk opzetten, meedenken en mee uitvoeren (met 1 iemand van school).	80	

Doel 2:

De expertise van het ondersteuningsteam wordt uitgebreid, zodat de medewerkers zich toegerust voelen om te gaan met (complexe) casuïstiek.

Toelichting: Het overbrengen van expertise en het coachen van leerlingondersteuners. Daarnaast leren zij verschillende intervisiemethodieken of wisselen zij uit aan de hand van specifieke actuele thema's / vragen.

Activiteiten	Uren	Personen
Indirecte professionalisering: • Begeleide intervisie voor ondersteuningsteam	40	
Consultatie en advies over casuïstiek ⁴ : • Sparringpartner in casuïstiek tijdens aanwezigheid op school • Observatie op locatie voor aangemelde leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften (2 leerlingen)	50	

⁴ Bij 'Consultatie en advies over casuïstiek' valt begeleiding van leerlingen enkel onder deze categorie indien deze begeleiding in het teken staat van de advisering aan de school. Met uitzondering van nazorg bij doorstroom vanuit een hoger ondersteuningsniveau vallen alle andere vormen van leerlingbegeleiding onder de categorie 'Anders'.

Doel 3:

Er wordt meer ruimte gecreëerd voor individuele aandacht, geïntegreerd in het reguliere onderwijsproces, waardoor realisatie van passend onderwijs wordt versterkt.

Toelichting: zowel groepsgewijze aanpak als het integreren van gezamenlijke aanpak op groepsniveau wordt verder uitgewerkt en ervaring mee opgedaan zodat het volgend schooljaar collega's dit structureel kunnen verwerken in de lessen. Genoemd worden: Rots en Water binnen de gymlessen, aanpak onderpresteerders en het ontwikkelen van mentorlessen gericht op positieve groepsvorming.

Activiteiten	Uren	Personen
Advies en ondersteuning bij schoolontwikkeling t.a.v. passend onderwijs:		
• Procesbegeleiding bij het (door)ontwikkelen en uitvoeren van training stressmanagement en het maatjesproject. Samen met collega van Bernrode	30	
• Procesbegeleiding bij het opzetten van een plan van aanpak voor training in sociale competenties voor de eerste klassen (Rots en Water-programma).	30	
• Procesbegeleiding bij pilot onderpresteren ten behoeve van lidmaatschap begaafdheid profielschool.	30	
• Critical friend bij het ontwikkelen van interactieve mentorlessen omtrent cyberpesten en online omgangsvormen.	30	

Doel 4: De Koersklas

De pedagogische kennis en vaardigheden van docenten worden versterkt, zodat zij zich in staat voelen om af te stemmen op de onderwijsbehoeften van leerlingen.

Toelichting: Thema's die hierbij aandacht vragen zijn: Impulsiviteit, externaliserend gedrag en leerjaar-differentiatie.

Activiteiten	Uren	Personen
Directe professionalisering:	30	
• Observatietrajecten en/of co-teaching voor het docententeam.		
Indirecte professionalisering:	20	
• Workshops en/of voorlichtingen aan de hand van actuele trends/thema's		
Consultatie en advies over casuïstiek:	20	
• Aansluiten bij leerling- en teambesprekingen.		
Doorstroombegeleiding:		
• Observatie en coaching bij doorstroomleerlingen (nazorg)	20	
• Doorstroombegeleiding naar externe locaties (nazorg naar minder intensief ondersteuningsniveau)	10	

Schoolondersteuners Gedrag en Leren

Naam:	Uren	Aanwezigheid
Totaal aantal uren inzet schoolondersteuning: (inclusief 100 uur Koersklas)	490	

Praktische wensen:

- Voorkeurswens i.v.m. continuïteit is behoud huidige schoolondersteuner. Indien niet mogelijk voorkeur voor een collega met co-teaching in zijn/haar pakket.
- Aanwezigheid op locatie op vaste dagen (dinsdag).
- Indien aantal uren totaal afneemt, mogelijkheid tot één medewerker schoolsupport?

Inzet specialisten:

Binnen sectie Schoolsupport hebben scholen de mogelijkheid om bij vraagstukken een beroep te doen op Schoolondersteuners met specialistische expertise, zoals **fysiek-medische** problematiek, doorstroom **nieuwkomers** en **onderwijzorgarrangementen psychiatrische problematiek**. Voor deze specialisten is (binnenkort) via Docuware een aanvraag in te dienen voor ondersteuning en advies.

Fysiek - Medisch

Activiteiten	Uren	Medewerker
Consultaties en trajecten die bij start van het schooljaar bekend zijn: consultaties	20	

Overlegpartners d.d. 17 juni 2019:

Conrector Bernrode, zorgcoördinator Bernrode, Schoolondersteuner gedrag en leren, teamleider sectie Schoolsupport SWV VO 30 06.